

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3052/2023. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.21.184/2021/2. számú végzése, a Debreceni Törvényszék 1.Pf.20.298/2021/4. számú ítélete, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 407. § (2) bekezdés c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.21.184/2021/2. számú végzése, a Debreceni Törvényszék 1.Pf.20298/2021/4. számú ítélete, valamint a Debreceni Járásbíróság 7.P.22.957/2018/158. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 407. § (2) bekezdés c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári per lényege az alábbiak szerint összegezhető.
- [3] Az indítványozó 2007. júliusában született gyermeke születésétől kezdve az indítványozó és a gyermek édesanyja (az alapügy alperese, a továbbiakban: alperes) közötti megegyezés alapján az alperes gondozásában nevelkedett. Az indítványozó gondoskodott a gyermek tartásáról, vele rendszeresen tartotta a kapcsolatot, az alperessel jó kapcsolatot ápolt. A szülői felügyelet, a tartásdíj és a láthatás szabályozása a felek megállapodásán alapult, annak bírósági, vagy gyámhatósági rendezése elmaradt. Miután a felek kapcsolata 2015-ben megromlott, az indítványozó 2018 áprilisában peres eljárást kezdeményezett a Vásárosnaményi Járásbíróság előtt a szülői felügyelet kizárólagos megszerzése érdekében. Az eljárással párhuzamosan az indítványozó a gyermeket az egyik hétvégén, a kapcsolattartási idő végeztével nem vitte vissza az alperesnek, akit arról tájékoztatott, hogy a gyermek gondozását a jövőben ő kívánja ellátni. A gyermek ezt követően csak felügyelet mellett tarthatott kapcsolatot az alperes édesanyjával.
- [4] A kizárás miatt az ügyben eljáró Debreceni Járásbíróság 7.P.22.957/2018/158. számú, 2021. február 8. napján kelt ítéletével a gyermek feletti kizárólagos felügyeleti jog gyakorlására az alperes édesanyját jogosította fel, egyben részletesen szabályozta a gyermek indítványozóval való kapcsolattartását, valamint az indítványozó által fizetendő gyermektartásdíj mértékét is.
- [5] Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Debreceni Törvényszék 2021. június 4. napján kelt, 1.Pf.20.298/2021/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a gyermek és az indítványozó közötti kapcsolattartás körében megváltoztatta, valamint mellőzte az indítványozót fellebbezési eljárási illeték megfizetésére kötelező rendelkezést, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítélet szerint az elsőfokú bíróság a perben rendelkezésre álló adatok alapján helyesen jutott arra a megállapításra, hogy a szülői felügyeleti jog gyakorlásának rendezése iránti kereseti kérelmet a szülői felügyeleti jog gyakorlásának megváltoztatása iránti perre irányadó szabályok szerint kell vizsgálni. E körben a releváns körülményeket helyesen vizsgálta, széleskörű bizonyítást folytatott le, és a bizonyítékok okszerű mérlegelésével helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a szülői felügyeleti jog akként történő megváltoztatása, hogy azt kizárólag az indítványozó gyakorolja, nem megalapozott, a gyermek megfelelő fejlődése az alperesnél biztosított (Debreceni Törvényszék ítélete, Indokolás [12]). A Törvényszék rámutatott, hogy a szülői felügyeleti jog megváltoztatása kérdésében nem döntő jelentőségű, hogy a gyermek az indítványozó háztartásában jobb körülmények között élne, vagy magasabb színvonalú iskolában tanulhatna.

- [6] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetének helyt adó új határozat meghozatalát, míg másodlagosan az első- vagy a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. A Kúria Pfv.II.21.183/2021/2. számú, 2021. október 5. napján kelt végzésével a felülvizsgálati kérelmet visszautasította, mert a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése tárgyában egybehangzó első- és másodfokú ítélet született, ezért a szülői felügyeletre vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezések felülvizsgálata a Pp. 407. § (2) bekezdésének c) pontja értelmében kizárt. Az indítványozó kizárólag a kapcsolattartásra és a gyermektartásra vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezések ellen élhetett volna felülvizsgálattal; ezeket azonban önállóan nem, hanem kizárólag a szülői felügyelet gyakorlásának rendezésével összefüggésben támadta. Mivel pedig a szülői felügyelet gyakorlása tárgyában felülvizgálatnak nincs helye, értelemszerűen annak járulékos kérdései tárgyában meghozott jogerős ítéleti rendelkezések sem támadhatók felülvizsgálattal (Kúria végzése, Indokolás [6]).
- [7] 1.2. Ezt követően, 2021. december 13. napján nyújtotta be alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyet a Főtitkárság hiánypótlási felhívására 2022. április 8. napján egységes szerkezetbe foglalva kiegészített. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyaránt támadta a Kúria Pfv.II.21.183/2021/2. számú végzését, a Debreceni Törvényszék 1.Pf.20.298/2021/4. számú ítéletét, a Debreceni Járásbíróság 7.P.22.957/2018/158. számú ítéletét (az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz keretében), valamint a Pp. 407. § (2) bekezdés c) pontját [az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz keretében], az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó szerint a Kúria Pfv.II.21.183/2021/2. számú végzése sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamisági klauzulából levezethető jogbiztonság követelményét, tekintettel arra, hogy megítélése szerint a Kúria tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben született első- és másodfokú ítéletek egybehangzóak. Az indítványozó álláspontja szerint ha két különböző szintű bíróság eltérő indokok alapján jut azonos döntésre, az nem tekinthető egybehangzó ítéletnek, ekként a Kúria érvelésével szemben valójában helye lett volna az ügyben felülvizgálatnak.
- [9] Az indítványozó a Debreceni Törvényszék és a Debreceni Járásbíróság ítéletét azért tartja alaptörvény-ellenesnek, mert a bíróságok a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseivel ellentétes határozatokat hoztak, konkrét ténymegállapítás helyett csak feltételezéseket tettek, és az alperes anyára kedvező módon részrehajlóan jártak el, ami az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét eredményezte.
- [10] Az indítványozó szerint a Pp. 407. § (2) bekezdés c) pontja sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamisági klauzulából levezethető jogbiztonság követelményét, a támadott rendelkezés ugyanis azt eredményezi, hogy a másodfokon eljáró bíróságok felett nincs további jogorvoslati kontroll, ami az ítélkezési színvonal romlását eredményezi. E körben az indítványozó megismétli a Kúria végzésének alaptörvény-ellenessége körében tett azon állítását is, hogy ha két különböző szintű bíróság eltérő indokok alapján jut azonos döntésre, az nem tekinthető egybehangzó ítéletnek.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] 2.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy a Kúria Pfv.II.21.183/2021/2. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmét visszautasította. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúria felülvizsgálati kérelmet visszautasító végzése az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható {lásd például: 3333/2022. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából az alapügy érdemében hozott döntésnek a Debreceni Törvényszék 2021. június 14. napján kelt ítélete, 1.Pf.20.298/2021/4. számú ítélete minősül.
- [13] 2.2. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Ügyrend 32. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok esetében a jogorvoslati lehetőségek kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz ezért a jogerős döntéssel szemben akkor is benyújtható, ha törvény felülvizsgálati kérelem vagy felülvizsgálati indítvány benyújtását is lehetővé teszi, de az indítványozó ezzel a lehetőséggel nem él. Ha azonban

az indítványozó a felülvizsgálat lehetőségét saját választása alapján kimeríti, a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott döntés tartalma az Alkotmánybíróság eljárására is kihat.

- [14] Ha a felülvizsgálati kérelem vagy felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálásra alkalmas, és azt a Kúria érdemben vizsgálja, az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati eljárásban hozott döntést a jogerős döntésre is kiterjedően vizsgálhatja.
- [15] Abban az esetben azonban, ha a Kúria azt állapítja meg, hogy felülvizsgálati eljárás lefolytatására nincs lehetősége, az Alkotmánybíróság a Kúria ezen nem érdemi döntésén (végzésén) keresztül az ügy érdemében hozott jogerős döntést csak kivételesen vizsgálhatja. Ilyen kivételes eset mindenekelőtt, ha a Kúria a végzését mérlegelési jogkörben eljárva hozta meg, mely mérlegelés eredményére az indítványozónak bizonyosan nincs ráhatása [lásd az Ügyrend 32. § (4) bekezdését, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás 1/5. pontját]. Ugyancsak vizsgálhatja az Alkotmánybíróság az ügy érdemében hozott jogerős döntést akkor, ha az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyaránt támadja a Kúria felülvizsgálati végzését és az ügy érdemében hozott jogerős döntést, az alkotmányjogi panasz pedig mind a Kúria végzéséhez, mind pedig a jogerős döntés kézbesítéséhez képest határidőben előterjesztettnek minősül [figyelemmel az Abtv. 30. § (1), (3) és (4) bekezdéseire], mely esetben nincs annak jelentősége, hogy a Kúria végzését mérlegelési jogkörben eljárva hozta-e meg.
- [16] Végezetül akkor is vizsgálhatja az Alkotmánybíróság az ügy érdemében hozott jogerős döntést, ha az indítványozó korábban a jogerős döntést a felülvizsgálati kérelemmel vagy felülvizsgálati indítvánnyal egyidejűleg, az Abtv. szerinti határidőben alkotmányjogi panasszal is megtámadta, az Alkotmánybíróság pedig egyesbíróként eljárva az alkotmányjogi panaszt éppen a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásra tekintettel utasította vissza, ez esetben ugyanis a korábban előterjesztett (és a folyamatban lévő eljárás miatt visszautasított) alkotmányjogi panasz teremt meg az ügy érdemében hozott döntés Alkotmánybíróság általi vizsgálhatóságának lehetőségét.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen ügyben ezen kivételes esetek egyike sem áll fenn. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmét Pfv.II.21.183/2021/2. számú végzését azért utasította vissza, mert az ügyben a felülvizsgálat a Pp. 407. § (2) bekezdés c) pontja alapján törvényileg kizárt volt. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a Kúria végzéséhez képest határidőben, a Debreceni Törvényszék ítéletéhez képest azonban elkésztetten terjesztette elő, anélkül azonban, hogy igazolási kérelmet terjesztett volna elő. Az indítványozó a felülvizsgálati kérelem előterjesztésével egyidejűleg korábban alkotmányjogi panaszt nem nyújtott be.
- [18] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a Debreceni Törvényszék ítéletével szemben elkésztettnek minősül, ezért azt az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatta. Az Alkotmánybíróság éppen ezért a továbbiakban az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit kizárólag a Kúria végzése tekintetében vizsgálta.
- [19] 2.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, az indítványozó pedig jogosultnak és érintettnek tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát.
- [20] 2.4. Az indítványozó a fentiek szerinti, az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria végzésével szemben és az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a Pp. 407. § (2) bekezdés c) pontjával szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményének sérelmét állította.
- [21] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésének és 27. § (1) bekezdésének megfelelően alkotmányjogi panasz előterjesztésére csak valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozással van lehetőség. Az Alkotmánybíróság állandó joggyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a kellő felkészülési idő hiánya esetén alapítható [lásd például: 3271/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [9]], a jogbiztonság elvének sérelmére hivatkozással nem.
- [22] Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapította, hogy sem az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz, sem pedig az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, a Kúria Pfv.II.21.183/2021/2. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja, illetve 27. § (1) bekezdés a) pontja törvényi követelményeit.

[23] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d)* és *h)* pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/5021/2021.

